

תשובון

החלטה עם יד על הלב

יחידת הוראה בנושא תהליך קבלת החלטות

עבור תלמידים רמה א-ב
במסגרת תלקיט 30%
שם: אלכס שפירו

● מטלות

קראו את הטקסט 1 "איך נכון להחליט – לפי השכל או לפי הרגש?" וענו על השאלות שאחריו:

[קישור לטקסט](#)

1. מהי מטרת הטקסט? **סמנו** את התשובה הנכונה

- ☐ לשכנע כי תהליך קבלת ההחלטות מבוסס על השכל
- ☐ להסביר שההחלטות נובעות רק מהרגש
- ☒ לציין שגם לרגש יש תפקיד בקבלת החלטות
- ☐ להתנגד לחקר המוח בכל הקשור לקבלת החלטות

2. בפסקה ג הטקסט מציג מחקר שערך פרופ' דמסיו בשנת 1994. **הסבירו** מה הוכיח דמסיו לאחר הניסויים שערך ו**ציינו** מה דעתו על תוצאות המחקר.

דמסיו הוכיח לראשונה לאחר ניסויים שערך, כי קיים קשר הדוק בין החשיבה והרגש. לדעת החוקר, הרגש ממלא תפקיד מרכזי בתהליך קבלת ההחלטות. הרגש הוא שמכוון את התהליך ומראה לנו מהי ההחלטה הנכונה ובאיזו אפשרות לבחור.

3. בפסקה ב מופיע הפועל **מסתמכים** במשפט: "בשנים האחרונות יש לנו יותר ויותר סיבות להניח שאנשים רבים, ואפילו מדענים, מסתמכים לא מעט על האינטואיציה בעת קבלת החלטות". באיזה **פועל אחר** ניתן להחליף אותו? **סמנו** את התשובה הנכונה.

- ☐ מדברים
- ☐ מתחקרים
- ☒ מתבססים
- ☐ מאמינים

4. בפסקה ד מוצג מחקר שנערך בשנת 2004 על יד החוקר ההולדני
אפ דייקסטרהויס. **מלאו** את הטבלה על פי הנתונים של המחקר.

קבוצה ראשונה	קבוצה שנייה	
לקבוצות הוצגו ארבע מכוניות וכן רשימות הכוללות תכונות חיוביות ושליליות לכל מכונית.		מה הוצג לקבוצות?
לחשוב היטב על המכוניות ועל התכונות שלהן ולבחור את המכונית הטובה והמוצלחת ביותר מכל הבחינות.	לפתור חידות.	משימה לכל קבוצה
הם לא קיבלו את ההחלטה הנכונה יותר	הם קיבלו את ההחלטה הנכונה יותר	תוצאות המחקר

5. בפסקה ה מופיע המשפט: "משתתפים שבחרו לאחר חשיבה
ממושכת היו מרוצים פחות מהבחירה שלהם בהשוואה לאלה
שבחרו מהר ולא הסתמכו על השכל". מהי המסקנה המתאימה
ביותר? **סמנו** את התשובה הנכונה.

- ☐ האנשים שחשבו הרבה קיבלו החלטה נכונה
- ☐ האנשים שלא חשבו הרבה זמן ובחרו על פי הרגש היו מרוצים יותר
- ☐ האנשים שהתבססו על השכל היו מרוצים כמו אלה שהתבססו על הרגש
- ☐ בחירה אחרי חשיבה ממושכת טובה יותר מבחירה מהירה

קראו את הטקסט 2 "לא להסתמך רק על ההיגיון – איך תקבלו החלטות טובות יותר?" וענו על השאלות שאחריו:

[קישור לטקסט](#)

1. בפסקה ב כתוב שהמוח מעדיף להשתמש בשיטות אחרות שהן לא מבוססות על השכל והן בנויות יותר על אינטואיציה, רגשות וידע קודם. **מדוע** המוח פועל כך? **בססו** את תשובתכם על טענת הכותבת.

המוח פועל באופן הזה על מנת לוותר על תהליכי חשיבה ארוכים ומורכבים וכך הוא מצליח להתמודד עם שפע המידע של החיים המודרניים. שיטות מבוססות על רגשות מציעות דרך קלה ומהירה לפתרון בעיות ולקבלת החלטות ללא חשיבה מעמיקה.

2. "השיטות האלה גורמות לנו להחליט החלטות שהן לא תמיד המתאימות ביותר. לכן צריך לבדוק שהחלטות חשובות בחיינו יתבססו על חשיבה והיגיון". איזה **קשר לוגי** קיים במשפט הזה? **סמנו** את התשובה הנכונה.

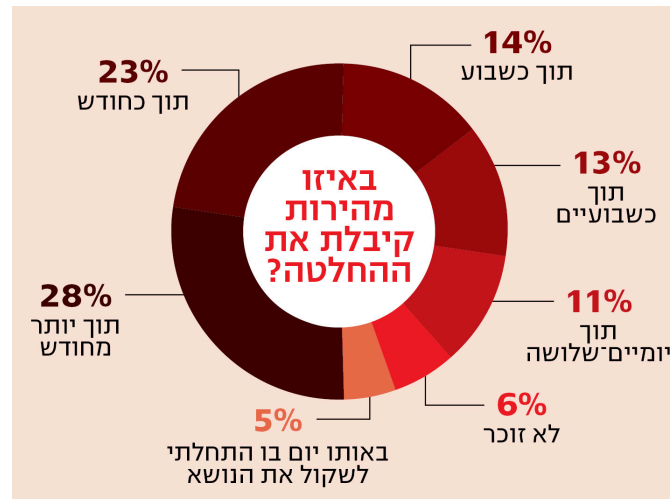
☐ ניגוד

☐ הוספה

☐ ויתור

☒ תוצאה

3. בשנת 2018 העיתון "ידיעות אחרונות" ערך סקר שעסק בקבלת החלטות כלכליות חשובות בקרב אזרחי ישראל. לפניכם היצג גרפי שמציג נתונים בנוגע לזמן שנמשך תהליך קבלת ההחלטה. עיינו בגרף וענו על השאלות שאחריו.

א. לפי הגרף תוך כמה זמן התקבלו ההחלטות המהירות ביותר?

לפי הגרף ההחלטות המהירות ביותר התקבלו תוך יום

ב. מהו אחוז הנשאלים שקיבלו את החלטתם תוך חודש או יותר?

51% מהנשאלים קיבלו את החלטתם תוך חודש או יותר

ג. האם לדעתכם תוצאות הסקר של "ידיעות אחרונות" תואמות את המלצת החוקרים המופיעה בסיום הטקסט של פרופ' מריוס אושר? הסבירו את תשובתכם.

לדעתי כן, מפני שהמלצת החוקרים היא לשקול היטב את העניין ולהימנע מהחלטה מיידית. הם טוענים כי עדיף לחכות ליום הבא כדי להרוויח זמן נוסף לפעולה של הרגש והאינטואיציה. תוצאות הסקר תומכות ברעיון הזה כאשר רוב הנשאלים השיבו כי לקח להם לפחות חודש לקבל החלטה כלכלית חשובה.

על סמך **טקסט 1** ו**טקסט 2** כתבו סיכום ממזג שיענה על השאלה:
לאור המחקרים של השנים האחרונות, כיצד השתנתה השפעתו של הרגש על תהליך קבלת ההחלטות?

הקפידו על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות מידע בתוך הסיכום ובסופו (ביבליוגרפיה). כתבו בהיקף של כ-70 מילים.

מדי יום האדם מחליט אלפי החלטות. מה משפיע על הדרך שבה אנו מחליטים: הרגש או השכל?
בעבר חשבו רבים שכדי להחליט החלטה נכונה עלינו לחשוב באופן הגיוני על פי השכל, וכי רגשות רק יכולים להפריע לנו בקבלת החלטות. אבל בשנים האחרונות יש לנו יותר ויותר סיבות להניח שאנשים רבים, ואפילו מדענים, מסתמכים לא מעט על האינטואיציה בעת קבלת החלטות.
היום רוב החוקרים כבר מבינים כי במוח האדם פועלות שתי מערכות לקבלת החלטות: מערכת הרגש ומערכת השכל, ושתייהן מחזקות ומשלימות זו את זו. אך עדיין חלוקת התפקידים ביניהן טרם ברורה לנו ולכן בינתיים צריך לבדוק שהחלטות חשובות בחיינו יתבססו על חשיבה והיגיון.

ביבליוגרפיה:

אושר, מ' (2014) להסתמך על הבטן או המוח? איך נכון להחליט, מתוך האתר ynet, אוחר בתאריך 11.4.2014.
כץ, י' (2018). "לא על הלוגיקה לבדה: איך תקבלו החלטות טובות יותר?" אוחר מאתר 10.12.2018 בתאריך haaretz.co.il הארץ

תוצר יצירתי

- התלמידים יבחרו פתגם בעברית (מהרשימה או ממקור אחר) ויצטרכו לחבר אותו למושג או רעיון שהופיע באחד הטקסטים של יחידת הלימוד. עם התכנים האלה (הפתגם, מושג והסברים) התלמידים יכינו כרזה מעוצבת בצורה מקורית ויצירתית.

דוגמאות לפתגמים:

אין חכם כבעל ניסיון

אמר מעט ועשה הרבה

איזהו חכם? - הלומד מכל אדם

אמר מעט ועשה הרבה

רצונו של אדם - כבודו

"אין חכם כבעל ניסיון"

המוח מעדיף
להשתמש בשיטות
מבוססות על
אינטואיציה, רגשות,
ניסיון חיים וידע קודם.

